

Број/Број: 75

03/10-50-3-96-01/10

Сарајево/Sarajevo, 15. 01. 2010.

ULOGA I FUNKCIJA PARLAMENTARNOG VOJNOG POVJERENIKA

Pripemile:

Sena Bajraktarević

Aida Osmanović

ULOGA I FUNKCIJA PARLAMENTARNOG VOJNOG POVJERENIKA

Na osnovu dokumenata koje smo imali na raspolaganju prezentiramo informacije o statusu, nadležnostima i funkciji parlamentarnog vojnog povjerenika u Njemačkoj, Irskoj, Norveškoj, Švedskoj i Velikoj Britaniji.

NJEMAČKA

Vojni povjerenik njemačkog Bundestaga ¹

Rad u ime Bundestaga

Vojni povjerenik njemačkog Bundestaga (predstavnički dom njemačkog Parlamenta) bira se tajnim glasanjem članova Bundestaga na period od pet godina. Povjerenik nije ni član Bundestaga niti državni službenik – on ima posebnu poziciju.

Povjerenik “štiti osnovna prava i pomaže Bundestagu u provođenju parlamentarnog nadzora” nad oružanim snagama - to je zadatak povjerenika koji je sadržan u njemačkom Ustavu.

Tačni zadaci i ovlaštenja povjerenika su definisani Zakonom o vojnom povjereniku oružanih snaga. Ovaj Zakon navodi dva razloga zbog kojih povjerenik može poduzeti akciju: po uputstvu Bundestaga ili parlamentarne Komisije za odbranu i zbog okolnosti koje predstavljaju kršenje osnovnih prava pripadnika ružanih snaga ili principa Službe za unutrašnje poslove.

Parlamentarni nadzor nad oružanim snagama

Vojni povjerenik je imenovan da pomaže Bundestagu u nadzoru nad njemačkim oružanim snagama. Vojni povjerenik dobiva uputstva za rad od Bundestaga i ima jasno definisane dužnosti prema Bundestagu.

Na primjer, prema uputstvima Bundestaga ili Komisije za odbranu, povjerenik mora istražiti opasne incidente u njemačkim oružanim snagama i izvijestiti o rezultatima svoje istrage. Osim toga, povjerenik mora Parlamentu podnositi godišnji izvještaj o svom radu. Dužnosti povjerenika uključuju obavezu prisustvovanja u Bundestagu, ako to od njega zahtijeva Parlament ili Komisija za odbranu.

Zaštita osnovnih prava i principa

Otkada je imenovan prvi vojni povjerenik oružanih snaga 1959.godine, Bundestag nije izdao nijedan zahtjev za istragu, a Komisija za odbranu ih je do sada izdala samo u 25 slučajeva. Zato vojni povjerenik prvenstveno radi na vlastitu inicijativu.

¹ Izvor: Bundestag/Vojni povjerenik: <http://www.bundestag.de/>

Povjerenik istražuje incidente u njemačkim oružanim snagama koji izazivaju sumnju da je, na primjer, ljudski dignitet, sloboda mišljenja ili pravna zaštita vojnika ili osoblja bila nezakonito ograničena.

Tokom posjete vojnim jedinicama, kroz izvještaje u štampi, od informacija dobijenih od članova Bundestaga ili žalbi vojnika pažnja povjerenika se može skrenuti na posebne incidente zbog kojih se mogu pokrenuti istrage.

Prava vojnika na podnošenje žalbi povjereniku

Osim pomaganja Parlamentu u nadzoru oružanih snaga, povjerenik ima i drugu važnu funkciju. On je ombudsman oružanih snaga i njega direktno mogu kontaktirati svi pripadnici oružanih snaga, bez posredovanja zvaničnih službi. Vojnici mogu skrenuti pažnju povjerenika na sva pitanja za koja smatraju da predstavljaju pogrešan ili nepravedan tretman. Žalbama se može pokriti cijeli spektar svakodnevnih vojnih poslova, uključujući zvanične, društvene i lične probleme.

Molbe ne moraju podnositi vojnici lično. Kolege, izabrani glasnogovornici i članovi porodica mogu takođe kontaktirati povjerenika u ime pripadnika oružanih snaga. Zatim vojnici, na kojeg se ta žalba odnosi, daje svoju saglasnost prije nego povjerenik poduzme akciju.

Ovlaštenja

Kako bi ispunio svoje ustavne dužnosti, vojni povjerenik oružanih snaga ima ovlaštenje da zahtijeva dobijanje određene informacije, a takođe i da daje svoje prijedloge za rješavanje problema. On ima pravo da razmatra pitanja vezana za Ministarstvo odbrane Njemačke i sve njegove podređene agencije i osoblje.

Vojni povjerenik takođe ima pravo na administrativnu pomoć. Sudovi i upravna vlast države, pokrajina i opština dužni su da podržavaju rad povjerenika u vođenju neophodnih istraga.

Pravo na informaciju

Vojni povjerenik ima pravo da se u svom radu služi različitim izvorima informacija. On ima pravo da zahtijeva informacije i pristup podacima Ministarstva odbrane Njemačke i svih podređenih agencija. Povjerenik može voditi saslušanja ljudi koji su podnijeli žalbe, kao i svjedoka.

Povjerenik može, u bilo koje vrijeme i bez prethodne najave, posjetiti sve jedinice, štabove, objekte i upravna tijela njemačkih oružanih snaga. On može tražiti izvještaje o provođenju disciplinskih ovlaštenja u njemačkim oružanim snagama i pratiti krivične ili disciplinske postupke pred sudovima.

Pravo na davanje prijedloga i preporuka

Ako vojni povjerenik ustanovi da je postojalo nepravilno ili nekorektno ponašanje, on može zahtijevati da odgovorni organi vlasti poduzmu mjere koje će prevenirati da se takvo ponašanje ponovi.

On može predložiti pokretanje krivičnih i disciplinskih postupaka upućujući sporove nadležnim organima vlastima.

Prijedlozi povjerenika nisu instrukcije niti naređenja. Međutim, njegov uticaj se ne treba potcijeniti. Iskustvo je pokazalo da postojanje nezavisnog povjerenika od kojeg svi pripadnici oružanih snaga mogu tražiti pomoć ima pozitivan efekat na ponašanje vođstva oružanih snaga.

U nastavku navodimo dodatne informacije o parlamentarnom vojnom povjereniku Bundestaga, iz dokumenta *Parlamentarni vojni povjerenik oružanih snaga- pomoćni organ njemačkog Bundestaga u provođenju parlamentarne kontrole nad oružanim snagama* koji je napisao dr. Karl Gleumes, izdanje 2005. godine.

Parlamentarni povjerenik nije član Bundestaga niti državni službenik. Njegova pozicija je ustanovljena u skladu s odredbama Zakona o parlamentarnom povjereniku oružanih snaga. U definisanju njegovog pravnog statusa, zakonodavac je uzeo za osnovu prava i dužnosti parlamentarnog državnog sekretara.

Tokom svog mandata, parlamentarni povjerenik ne može biti na nekoj drugoj poziciji, ili obavljati neku drugu djelatnost ili političku dužnost.

Njemački Bundestag bira povjerenika tajnim glasanjem bez prethodne rasprave. Kandidate može nominirati Komisija za odbranu i parlamentarne grupe u Bundestagu. Bira se kandidat koji dobije većinu glasova članova Bundestaga. Svaki njemački građanin koji ima navršених 35 godina života može biti izabran. Ne postoji formalan zahtjev da kandidati imaju prethodno vojno iskustvo. Parlamentarnog povjerenika imenuje predsjednik Bundestaga i on polaže zakletu pred Parlamentom.

Mandat parlamentarnog povjerenika traje pet godina, odnosno jednu godinu duže nego što je mandat članova Parlamenta. Ovo pomaže u očuvanju nezavisnosti povjerenika u slučaju da se sa novim izborima promijeni parlamentarna većina. Dopušten je ponovni povjerenika na više od dva mandata.

Mandat povjerenika se završava završetkom mandata, smrću povjerenika, otpuštanjem povjerenika od strane Parlamenta ili po njegovom zahtjevu za razrješenjem sa dužnosti.

Opis poslova

Prema Ustavu, parlamentarni povjerenik ima mandat da *štiti osnovna prava i pomaže Bundestagu u provođenju parlamentarne kontrole nad njemačkim oružanim snagama*. Njegovi zadaci su detaljno navedeni u Zakonu o parlamentarnom povjereniku oružanih snaga.

Mandat parlamentarnog povjerenika je definisan u članu 1., stav (2) i (3) Zakona o parlamentarnom povjereniku, koji navodi da povjerenik pokreće postupak iz dva razloga:

- po uputstvu Bundestaga ili Komisije za odbranu da istraži određena pitanja (stav (2) - područje kontrole koja je predmet uputstva),

- na vlastitu inicijativu i provođenje postupka po vlastitoj ocjeni kada mu okolnosti ukazuju da je došlo do kršenja osnovnih prava pripadnika oružanih snaga ili principa Službe za unutrašnje poslove (stav (3) – produžje kontrole na vlastitu inicijativu).

Parlamentarni povjerenik može zahtijevati da Komisija za odbranu izda uputstvo za istragu određenih pitanja. Zadaci parlamentarnog povjerenika nisu ograničeni na provođenje parlamentarne kontrole nad njemačkim oružanim snagama u ime Bundestaga. Zakon o parlamentarnom vojnom povjereniku oružanih snaga takođe mu dodjeljuje zadatak rješavanja žalbi zaposlenika (građana u uniformi).

Ovlaštenja parlamentarnog povjerenika

U provođenju svog ustavnog mandata, parlamentarni povjerenik ima ovlaštenje da zahtijeva pristup informacijama i da daje prijedloge i preporuke.

Pravo na informaciju

Parlamentarni povjerenik ima pravo da zahtijeva informacije i pristup arhivi ministra odbrane i svih njegovih podređenih agencija i zaposlenika.

Kada pokrene istragu određenog pitanja na osnovu uputstva Bundestaga ili Komisije za odbranu i kada radi sa žalbom u kojoj je izražena određena pritužba, parlamentarni povjerenik ima pravo da sasluša osobu koja je podnijela žalbu, kao i stručnjake i svjedoke.

Parlamentarni povjerenik može u bilo koje vrijeme i bez prethodne najave posjetiti bilo koju jedinicu, štab, objekte ili agencije njemačkih oružanih snaga. Ove posjete omogućavaju povjereniku da se sastane i razgovara sa osobljem svih rangova i tako stekne iskustva iz prve ruke o uslovima u oružanim snagama. Tokom ovih posjeta povjerenik se upoznaje sa svim problemima sa kojima se susreće osoblje u svakodnevnom obavljanju vojnih dužnosti, kao i sa njihovim brigama i drugim pitanjima od važnosti koja često nisu navedena u potpunosti ili uopšte u žalbi. Ovo omogućava povjereniku da poduzme preventivne aktivnosti tako što odmah prosljedi svoje zaključke ministru odbrane. Povjerenik takođe ima drugi glavni izvor informacija: pravo da zahtijeva izvještaje o provođenju disciplinskih ovlasti u oružanim snagama i da prisustvuje krivičnim i disciplinskim postupcima pred sudovima kao posmatrač.

Pravo na davanje prijedloga i preporuka

Parlamentarni povjerenik može dati agencijama koje su uključene u rješavanje određenih pitanja mogućnost da ih same riješe. Na primjer, kada se završi istraga koja je ukazala na nedostatke ili nepravilno ponašanje on može zahtijevati da se poduzmu određene mjere kako bi se osiguralo da ne dođe od ponavljanja istih.

On takođe može uputiti određena pitanja organima odgovornim za pokretanje krivičnog ili disciplinskog postupka. Prijedlozi i preporuke koje daje povjerenik nemaju obavezujući niti naredbodavni karakter.

Činjenica da su ovlaštenja povjerenika limitirana na skupljanje informacija i davanje preporuka može sugerisati da on može malo uticati na određeni slučaj. Međutim, u praksi to nije slučaj. Postojanje nezavisnog parlamentarnog povjerenika kome se svaki pripadnik

oružanih snaga, od najniže rangiranog do generala, može obratiti za pomoć ima pozitivan efekat na ponašanje pretpostavljenih. Od naročite važnosti je ovlaštenje parlamentarnog povjerenika da u slučaju uključi više organe, uključujući i ministra odbrane Njemačke i da u svojim godišnjim i posebnim izvještajima skrene pažnju Bundestaga na sve nedostatke koje je otkrio. Uticaj parlamentarnog povjerenika zato nije zasnovan samo na njegovim ovlaštenjima, nego takođe i na njegovom moralnom autoritetu koji zainteresovane agencije ne mogu jednostavno ignorisati.

Godišnji izvještaj parlamentarnog povjerenika

Parlamentarni povjerenik je obavezan da podnese godišnji izvještaj Bundestagu svake kalendarske godine. Ne postoje detaljna uputstva vezana o sadržaju izvještaja i zato se sadržaj mora zasnivati na Ustavom definisanim nadležnostima povjerenika da provodi kontrolu i razmatra žalbe. Prema tome, izvještaj se uglavnom bavi negativnim pojavama i incidentima u oružanim snagama. Iz ovog razloga, bivši povjerenici su smatrali da je godišnji izvještaj prvenstveno izvještaj o nedostacima, a ne izvještaj o ukupnom stanju u oružanim snagama.

U svom godišnjem izvještaju povjerenik se bavi nasiljem pretpostavljenih i vojnih organa vlasti. On takođe detaljno razmatra i opšte uslove u kojima oružane snage rade, a vojnici obavljaju svoje zadatke. Povjerenik djeluje kao sistem ranog upozorenja za Parlament. Naravno, njegove primjedbe i komentari ne mogu uvijek biti izuzeti iz političkog i parlamentarnog konteksta.

Parlament, a naročito Komisija za odbranu, koristi godišnji izvještaj povjerenika kao osnovu za diskusiju i odluke o unutrašnjem razvoju oružanih snaga. Zato se u izvještaju skreće pažnju Parlamenta na posebna pitanja ne samo pojedinih članova oružanih snaga nego i oružanih snaga kao cjeline.

Godišnji izvještaj povjerenika mediji uvijek prate sa velikim interesom. Medijski izvještaji o godišnjem izvještaju povjerenika pomažu izvještavanje javnosti o problemima oružanih snaga. Istovremeno se time pomaže da Parlament posveti pažnju izvještaju.

Povjerenik upućuje svoj godišnji izvještaj Parlamentu. Izvještaj se podnosi predsjedavajućem Bundestaga u prvom kvartalu svake godine i štampa se kao dokument Bundestaga. Predsjedavajući upućuje izvještaj Komisiji za odbranu, koja zahtijeva od ministra odbrane da iznese svoj komentar na izvještaj. Kada ministar iznese svoj komentar, Komisija diskutuje o izvještaju i piše svoj izvještaj i preporuke za odluku Bundestaga. Tokom rasprave u Bundestagu parlamentarnom povjereniku se daje riječ ako to zahtijeva jedna od parlamentarnih grupa ili barem pet procenata članova Bundestaga. Ministar odbrane, u svom komentaru na godišnji izvještaj parlamentarnog povjerenika, elaborira mjere koje su potrebne za otklanjanje opisanih nedostataka. Sljedeće godine Bundestag se obavještava o napretku koji je napravljen u ovom smislu.

Zaposlenici u Uredu parlamentarnog povjerenika oružanih snaga

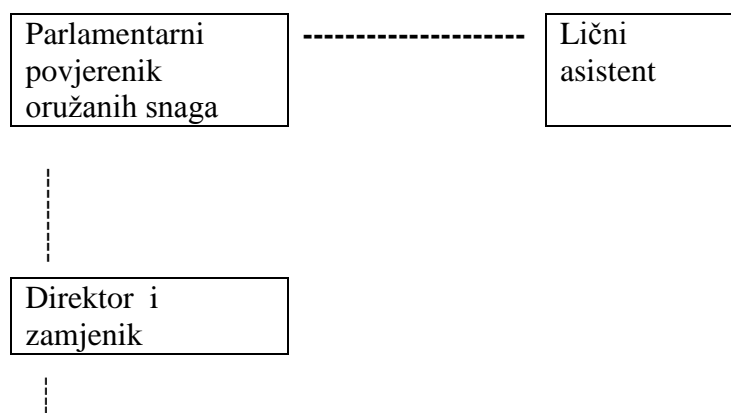
Kada je uspostavljen Ured parlamentarnog povjerenika oružanih snaga, smatralo se da će njemu biti potreban mali broj zaposlenika kako bi mogao obavljati svoje dužnosti. Međutim, s obzirom na to da se broj žalbi brzo povećavao, broj zaposlenika je morao biti povećan. Ovo

je bio jedini način da se osigura vojnim povjerenicima da obavljaju svoj zadatak parlamentarne kontrole nad oružanim snagama.

Trenutno Ured parlamentarnog povjerenika ima oko 50 zaposlenika, od kojih je polovina direktno uključena u razmatranje žalbi koje se podnose povjereniku.

Zaposlenici u ovom Uredu su članovi administracije Bundestaga, u okviru koje čine posebnu direkciju pod nazivom *Parlamentarni povjerenik za oružane snage*. Njihov rad kontrolište isključivo parlamentarni vojni povjerenik. Na čelu Direkcije se nalazi direktor, a Direkcija je podijeljena u skladu sa principima organizacije ministarstva na sektore. Veličina i nadležnosti sektora utvrđeni su tako da omoguće da Direkcija najbolje odgovori na postavljene zadatke. Direkcija ima šest sektora.

Grafički pregled organizacione sheme direkcije pokazuje kako je Ured strukturiran:

Sektor 1	Sektor 2	Sektor 3	Sektor 4	Sektor 5	Sektor 6 *
Politika/ Principi unutrašnjeg vođstva/ Unutrašnja uprava	Vođstvo u oružanim snagama / Vojnici u inostranstvu	Lična pitanja regruta i rezervista / žene u oružanim snagama	Lična pitanja profesionalnih vojnika i privremenih profesionalnih volontera	Socijalna skrb i njega / Vojnici i njihove porodice	Posjete trupama i posjete radi pronalaženja Činjenica / odnosi sa štamptom i javnostima / Vojna pitanja

* *Organizaciona shema direkcije iz septembra 2007. godine*

Statistika

Broj podnesenih žalbi vojnom povjereniku oružanih snaga za period 1959. – 2005. godina:

Godina	ukupno	Godina	ukupno	Godina	ukupno	Godina	ukupno	Godina	ukupno
1959	3368	1969	7033	1979	6684	1989	10190	1999	5885
1960	5471	1970	7142	1980	7244	1990	9890	2000	4952
1961	3829	1971	7891	1981	7265	1991	9864	2001	4891
1962	5736	1972	7789	1982	6184	1992	8084	2002	6436
1963	5938	1973	6673	1983	6493	1993	7391	2003	6082
1964	5322	1974	6748	1984	6086	1994	5916	2004	6154
1965	4408	1975	6439	1985	8002	1995	5979	2005	5601
1966	4353	1976	7319	1986	8619	1996	6264		
1967	4503	1977	6753	1987	8531	1997	6647		
1968	6517	1978	6234	1988	8563	1998	6122		

IRSKA²

Funkcija

Pozicija ombudsmana odbrambenih snaga ustanovljena je Zakonom o ombudsmanu odbrambenih snaga 2004. godine. Ombudsman istražuje žalbe pripadnika i bivših pripadnika odbrambenih snaga. Ombudsman je nepristrasan. On je nezavisan od ministra odbrane, Ministarstva odbrane i vojnih vlasti.

Zadatak ombudsmana je da osigura da pripadnici i bivši pripadnici stalnih odbrambenih snaga i rezervnih odbrambenih snaga imaju pravo na tačno, nezavisno i pravedno ponovno ispitivanje svojih žalbi za koje vjeruju da nisu bile adekvatno obrađene tokom internog vojnog žalbenog procesa.

Ko može uložiti žalbu?

- Pripadnici stalnih odbrambenih snaga
- Bivši pripadnici stalnih odbrambenih snaga
- Pripadnici rezervnih odbrambenih snaga
- Bivši pripadnici rezervnih odbrambenih snaga

Pripadnici stalnih odbrambenih snaga i rezervnih odbrambenih snaga moraju prvo uložiti žalbu kroz strukture odbrambenih snaga, a u skladu sa članom 114. Zakona o odbrani iz 1954. godine.

Ako 28 dana nakon što se podnese ova žalba nema rješenja, onda pripadnici odbrambenih snaga imaju pravo da podnesu žalbu ombudsmanu. Bivši pripadnici stalnih odbrambenih snaga i bivši pripadnici rezervnih odbrambenih snaga mogu direktno uložiti žalbe ombudsmanu za odbranu.

Pripadnici i bivši pripadnici odbrambenih snaga moraju uložiti žalbu:

- u roku od 12 mjeseci od nastanka slučaja,
- u roku od 12 mjeseci nakon što su postali svjesni slučaja.

Ombudsman ne može istraživati slučajve koji su se desili prije nego što je uspostavljena njegova pozicija.

Ombudsman odbrambenih snaga može istražiti žalbe o postupcima koje su poduzeli:

- drugi pripadnici stalnih ili rezervnih odbrambenih snaga,
- bivši pripadnici stalnih ili rezervnih odbrambenih snaga koji su u to vrijeme služili službu,
- državni službenici koji su radili u tom periodu.

² Izvor: Ombudsman za vojne snage Irske: <http://www.odf.ie/default.asp>

Ombudsman odbrambenih snaga ima široke ovlasti da istraži sve postupke koji su možda bili poduzeti:

- bez odgovarajućeg ovlaštenja,
- na irelevantnim osnovama,
- kao rezultat nemara ili nehata,
- na osnovu pogrešnih ili nekompletnih informacija,
- diskriminatorski,
- suprotno od pravednog ili razumnog rukovođenja.

Ombudsman odbrambenih snaga ne može sprovoditi istražne postupke koji se odnose na:

- sigurnosne ili vojne operacije,
- organizaciju, strukturu i razvoj odbrambenih snaga,
- uslove zapošljavanja,
- rukovođenje vojnim zatvorima.

Tadađe, ombudsman ne može provoditi istražne postupke ako je osoba koja ulaže žalbu već pokrenula sudski postupak pred građanskim sudom u vezi sa ovim pitanjem.

Žalbe se ulažu pismeno ili putem obrasca za žalbe koji se nalazi na internet stranici Ureda ombudsmana odbrambenih snaga.

NORVEŠKA³

Pozicija parlamentarnog vojnog povjerenika - ombudsmana oružanih snaga u Norveškoj je uspostavljena 1952. godine, kao prva pozicija parlamentarnog vojnog ombudsmana u svijetu.

Ombudsman je tijelo norveškog Parlamenta - Stortinga i dio parlamentarne kontrole i aktivnosti nadzora. Ombudsmana i njegovu komisiju bira Parlament, kojem oni podnose izvještaj.

Ombudsman štiti prava svih pripadnika (i bivših pripadnika) oružanih snaga. Svako ko smatra da se s njim ili s njom postupalo pogrešno, nepravedno ili nerazumno može podnijeti svoj slučaj ombudsmanu i zahtijevati od njega da istraži to pitanje kako bi utvrdio da li je učinjena nepravda i ako jeste da se pobrine da se poduzmu korektivne mjere.

Sve vrste žalbi i okolnosti koja nastanu prije, tokom ili nakon vojne službe mogu biti podnesene ombudsmanu.

Komisija ombudsmana podnosi godišnji izvještaj Parlamentu. Međutim, sam ombudsman u bilo kojem trenutku može podnijeti izvještaj Parlamentu. Ombudsman djeluje kao savjetnik Parlamenta i Ministarstva odbrane o pitanjima koja su u okviru njegovih nadležnosti. Kao nezavisno tijelo, Komisija ombudsmana nadzire vojne jedinice u zemlji i inostranstvu. Ombudsman podnosi izvještaj o nadzoru sa odgovarajućom dokumentacijom Ministarstvu odbrane, ministru i ostalim relevantnim vojnim vlastima.

³Izvor: Parlamentarni povjerenik oružanih snaga Norveške: <http://ombudsmann.no/>

Ombudsman može uputiti ili pokrenuti postupak na vlastitu inicijativu o svim pitanjima na kojima mu je skrenuta pažnja. On je ovlašten da radi na slučajevima koji uključuje sve organe vlasti, ima pristup dokumentaciji i informacijama i može saslušati svjedoke i stručnjake. Ombudsman je nepristrasan i nezavisan od ministra i Ministarstva odbrane i vojnih vlasti. Komisija ombudsmana za oružane snage se sastoji od sedam članova na čijem čelu je omdusmen. Na čelu komisije se nalazi direktor.

ŠVEDSKA⁴

U Švedskoj funkciju vojnog povjerenika obavlja jedan od četiri parlamentarna ombudsmana. Njegova nadležnost podrazumijeva rad za oružane snage, neborачku vojnu službu i druge slučajeve vezano za ministarstvo odbrane, kao i u drugim oblastima kao što su zatvori i ispitivanja, osiguranje, javne nabavke i dr.

Ombudsmanu u njegovom radu pomažu dva rukovodioca sektora i pet do sedam izvršnih rukovodilaca. Većina njih su mlade sudije. Po pravilu, oni rade sa parlamentarnim ombudsmanom četiri do šest godina prije nego budu imenovani za sudije.

Ured ombudsmana takođe ima svoj sekretarijat sa dva sekretara. To znači da u Uredu ombudsmana radi oko deset osoba. Parlament je imenovao i dva zamjenika ombudsmana koji zamjenjuje ombudsmana u slučaju njegove bolesti ili dužeg poslovnog putovanja.

Ovlaštenja i dužnosti ombudsmana koji ujedno obavlja i funkciju vojnog povjerenika su ista kao i ovlaštenja i dužnosti ostala tri ombudsmana

VELIKA BRITANIJA⁵

Uloga vojnog povjerenika je da omogući tačan i nezavisan pregled kako radi sistem žalbi i da o tome izvještava ministre i parlament.

Vojni povjerenik je takođe alternativna kontakt osoba vojnika ili njihovih zastupnika, kao što su članovi porodice, prijatelji ili članovi parlamenta koji mogu skrenuti pažnju povjerenika na neki događaj.

Prioriteti vojnog povjerenika za oružane snage su da:

- brzo rješava žalbe,
- radi na nivou koji će omogućiti donošenje pravednih odluka i ispravljanje grešaka,
- da sve zainteresovane strane redovno obavještava o napravljenom progresu i da razumije rezultate rada i razloge zbog kojih je donesena određena odluka.

⁴ Izvor: Parlamentarni ombudsman Parlamenta Švedske: <http://www.jo.se/>

⁵ Vojni povjerenik za žalbe Velike Britanije: <http://armedforcescomplaints.independent.gov.uk/>

Zbog brige da se sa vojnicima postupa primjereno, povjerenik ima posebne ovlasti kada su u pitanju žalbe koje se odnose na neprihvatljivo ponašanje, kao što je:

- nasilje,
- napastvovanje,
- diskriminacija,
- viktimizacija,
- nepravedno ili neprikladno ponašanje.

Vojni povjerenik podnosi godišnji izvještaj Parlamentu o tome koliko su procesi rješavanja žalbi bili uspješni, efikasni i pravedni. Ovaj izvještaj je dostupan javnosti.

Ciljevi i vrijednosti

Cilj vojnog povjerenika je da svi vojnici i njihove porodice imaju povjerenje u sistem žalbi i njihovo pravedno rješavanje kroz:

- praćenje pojedinačnih žalbi,
- fokusiranje na rezultate i unaprijeđenja,
- odgovornost službe za pravedno, efikasno i djelotvorno rješavanje žalbi,
- rad sa ministarstvom odbrane kako bi se osiguralo efikasna primjena naučenih lekcija,
- javnu odgovornost prema ministrima i parlamentu.

Vrijednosti

- nezavisnost presude
- pravednost i pravda
- integritet
- transparentnost i odgovornost
- poštovanje različitosti
- humanost

OSTALE EVROPSKE ZEMLJE

Takođe i u dole pobrojanim evropskim zemljama ustanovljena je pozicija parlamentarnog vojnog povjerenika, ali nismo uspjeli dobiti više informacija o njima, s obzirom na to da ta informacija ili nije uopšte dostupna na službenim internet stranicama Parlamenata ili se nalazi isključivo na lokalnom jeziku (dakle, niti na engleskom niti na njemačkom jeziku):

1. Austrija: Palamentarna vojna komisija za žalbe, izvršni povjerenik i vojni povjerenici
2. Belgija: vojni ombdusman
3. Francuska: Controleur General des Armees Ministere de la defense, la Republique Francaise (generalni vojni inspektor, Ministarstvo odbrane)
4. Nizozemska: generalni inspektor oružanih snaga
5. Slovenija⁶: U Sloveniji funkciju vojnog povjerenika obavlja zamjenik ombudsmana. Njegova nadležnost podrazumijeva i razmatranje žalbi u području ustavnih prava, državne službe, okoliša i diskriminacije.

⁶ Ombudsmani za ljudska prava Slovenije: <http://www.varuh-rs.si/>

LITERATURA I IZVORI:

Gleumes, Karl. *The Parliamentary Commissioner for the Armed Forces (Auxiliary Organ of the German Bundestag in the Exercise of Parliamentary Control over the Armed Forces)*. German Bundestag, Public Relations Division, 2005. (preuzeto 15.1.2010.)

<http://armedforcescomplaints.independent.gov.uk/> (preuzeto 15.1.2010.)

<http://www.bundestag.de/> (preuzeto 15.1.2010.)

<http://www.jo.se/> (preuzeto 15.1.2010.)

<http://www.odf.ie/> (preuzeto 15.1.2010.)

<http://ombudsmann.no/> (preuzeto 15.1.2010.)

<http://www.varuh-rs.si/> (preuzeto 15.1.2010.)